

12 χρόνια από τις μέρες που νικήσαμε το φόβο: Χρονολόγιο των διεθνών διαδηλώσεων της Γένοβα

Γιάννης Μπουρνούς

Ενώ το κίνημα “ενάντια στη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση” ή κίνημα “για μια εναλλακτική παγκοσμιοποίηση” αποκτά και επισήμως σάρκα και οστά, αποκτώντας παγκόσμιες δομές συντονισμού, μετά την 1η Σύνοδο του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ, τον Ιανουάριο του 2001 στο Πόρτο Αλέγκρε, ο αντίπαλος παίρνει μια πολιτική απόφαση-σταθμό: Αναθέτει τη διοργάνωση της Συνόδου των G8, στις 20-21 Ιουλίου 2001, στην Ιταλία, επιλέγοντας, έτσι, να μεταφέρει τη σύγκρουση με το αναπτυσσόμενο αυτό κίνημα στο κέντρο της Ευρώπης. Σε μια χώρα με πλούσια κινηματική παράδοση, της οποίας πολλοί συλλογικοί φορείς (από κινηματικές οργανώσεις, όπως οι Tutte bianche (“Όλοι/ες στα Λευκά”) και η Ένωση Ya Basta!, μέχρι κομμάτια της πολιτικής Αριστεράς, όπως η Κομμουνιστική Επανάσταση, αλλά και συνδικάτα, ΜΚΟ, δίκτυα βάσης κ.α.) ήδη έχουν αναδειχθεί σε κεντρικούς παίκτες του παγκόσμιου κινήματος.

Η Σύνοδος των G8 στη Γένοβα, η πρώτη σύνοδος του G8 μετά την εκλογή του Τζόρτζ Μπους στην Προεδρία των ΗΠΑ, προσλαμβάνει χαρακτηριστικά κεντρικής σύγκρουσης διεθνούς μεγέθους, ατμόσφαιρα που οξύνεται κι από ένα επιπλέον γεγονός: Ενώ η Σύνοδος προετοιμάζεται από την κεντροαριστερή κυβέρνηση του Πρωθυπουργού Τζουλιάνο Αμάτο, στις 13 Μάη 2001 ο κεντροαριστερός συνασπισμός της “Ελιάς” χάνει τις Εθνικές Εκλογές από τον “Οίκο των Ελευθεριών” με επικεφαλής το Μπερλουσκόνι, ο οποίος συγκεντρώνει 45.4% των ψήφων και εξασφαλίζει απόλυτη πλειοψηφία στη Βουλή. Η διοργάνωση της Συνόδου των G8 περνά στα χέρια του Καβαλιέρε. Για την ιστορία, στις ίδιες εκλογές, η Κομμουνιστική Επανάσταση συμμετέχει αυτόνομα, ψηφίζεται από σχεδόν 1.9 εκ. πολίτες, συγκεντρώνει 5% και εκλέγει 11 βουλευτές.

Στην Ιταλία πρωταγωνιστικό ρόλο αναλαμβάνει το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας, με συντονιστή τον μετέπειτα Ευρωβουλευτή της Κομμουνιστικής Επανάστασης, Βιτόριο Ανιολέτο. Εκατοντάδες επιτροπές σχηματίζονται σε όλη τη χώρα, μέσα από τις οποίες βρίσκουν χώρο έκφρασης και κοινής δράσης από οργανώσεις της ριζοσπαστικής Αριστεράς και της αυτονομίας, μέχρι συνδικάτα, ΜΚΟ, νέες κινηματικές δικτυώσεις όπως η ΑΤΤΑΚ, ακόμη και οργανώσεις καθολικών ιερέων και μοναχών! Η παρουσία του νεολαιίστικου στοιχείου είναι καταλυτική, ιδιαίτερα στη διαδικασία συγκρότησης του ρεύματος της πολιτικής ανυπακοής.

Οι Tutte Bianche, επηρεασμένοι/ες από τις αποστολές τους στην Τσιάπας και την άμεση επαφή τους με τον Υποδιοικητή Μάρκος και τους Ζαπατίστας, έχουν ενταχθεί ήδη στο αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα από τις διαδηλώσεις της Πράγας, τον Σεπτέμβριο του 2000. Η “πολιτική ανυπακοή α λα Ιταλικά” είναι ήδη γεγονός: Μήνες πριν τη Γένοβα, σε δεκάδες διαδηλώσεις ανά την Ιταλία, εμφανίζονται ομάδες ανδρών και γυναικών που προσομοιάζουν με τον Bibendum, το σήμα-κατατεθέν της Michelin: Φορούν κράνη και λευκές στολές, με επένδυση από επωμίδες, επιγονατίδες, σωσίβια, φουσκωτά μαξιλάρια και αφρολέξ. Κρατούν μεγάλες ή/και ατομικές ασπίδες από πλέξι-γκλας ή φορητά οδοφράγματα από δεμένες σαμπρέλες και βαδίζουν προς τις αστυνομικές δυνάμεις σε σχηματισμό φάλαγγας. Δεν χρησιμοποιούν κανένα επιθετικό όπλο. Αντιθέτως, χρησιμοποιούν τον εξοπλισμό τους για να αποφύγουν τις χειρότερες συνέπειες της καταστολής, να αυτοπροστατευθούν,

κονιορτοποιώντας, ταυτόχρονα, με την πρακτική τους αυτή, το επίπλαστο δίλημμα “βία ή μη βία”: Όταν οι κάτοχοι της εξουσίας παραβαίνουν τους ίδιους τους νόμους τους, προκειμένου να περιφρουρήσουν την εξουσία τους, όπως έκαναν με τη θέσπιση παράνομων “κόκκινων ζωνών” απαγόρευσης κυκλοφορίας, τις οποίες θωράκισαν με ατσάλινα τείχη και κοντέινερ, τότε ύψιστο καθήκον των πολιτών είναι να προστατεύσουν τα δημοκρατικά τους δικαιώματα, αμφισβητώντας στην πράξη την αυθαιρεσία των ισχυρών. Αν αυτή η αμφισβήτηση λάβει μαζικά χαρακτηριστικά και γίνει απειλητική για το ηγεμονικό μπλοκ εξουσίας, τότε το ίδιο το κράτος, σε αγαστή συνεργασία με τους παρακρατικούς του συνεργάτες, καταφεύγει στη χρήση βίας και καταστολής, για να επιβληθεί. Και τότε είναι που το κίνημα πρέπει να είναι έτοιμο να προστατεύσει τον εαυτό του, να δημιουργήσει τους χώρους και να χρησιμοποιήσει πρακτικές που εδραιώνουν το αίσθημα αλληλεγγύης και ασφάλειας μεταξύ των μελών του.

Στη Γένοβα, αρκετές ημέρες πριν τη Σύνοδο των G8, λειτουργεί ήδη το International Media Center, που στεγάζεται στο Σχολείο Ντίαζ, δουλεύουν μανιωδώς οι συντονιστικές επιτροπές, ενώ το κίνημα της ανυπακοής καταλαμβάνει το Στάδιο Καρλίνι, με εκατοντάδες ανθρώπους να δουλεύουν νυχθημερόν, προκειμένου να κατασκευαστεί ο αμυντικός εξοπλισμός μας για την ημέρα πολιορκίας της Συνόδου, την Παρασκευή 20 Ιουλίου.

Την ίδια περίοδο στην Ελλάδα σχηματίζεται η ευρύτατη πολιτικά “Ελληνική Επιτροπή για τη Διεθνή Διαδήλωση της Γένοβας”, η οποία κατορθώνει με σκληρή δουλειά να συγκροτήσει τη μεγαλύτερη ελληνική αποστολή που έχει λάβει ποτέ μέρος σε διεθνείς κινητοποιήσεις.

Κάπως έτσι φτάνουμε στο τριήμερο που συγκλόνισε τις ζωές πολλών από εμάς και σίγουρα άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο ένα σημαντικό μέρος της Αριστεράς αντιμετώπιζε το κίνημα, τη σχέση της με αυτό, τις πρακτικές που χρησιμοποιούσαμε σε επίπεδο δρόμου και διαδικασιών, ακόμη και τους ίδιους τους γλωσσικούς μας κώδικες.

Λίγοι από εμάς, φτάνουμε κάποιες μέρες νωρίτερα στη Γένοβα, “ως προπομποί” της ελληνικής αποστολής. Ανακαλύπτουμε τους χώρους και τις διαδικασίες του Φόρουμ, ενημερωνόμαστε για το πρόγραμμα και τις τακτικές των διαδηλώσεων, συμμετέχουμε στις διαδικασίες των αδελφών μας, *Giovani Comunisti*, που έχουν ενταχθεί στο ρεύμα της πολιτικής ανυπακοής.

Το βράδυ της Τετάρτης, 18/7, στις εγκαταστάσεις του Φόρουμ στο λιμάνι της Γένοβας ο *Manu Chao* και οι *Radio Bemba Sound System* τραγουδάνε δωρεάν για μας, για το πλήθος που, από την επόμενη μέρα, θα κατέκλυζε τους δρόμους.

Το πρωί της Πέμπτης 19/7 το ρεύμα της πολιτικής ανυπακοής δίνει διεθνή συνέντευξη τύπου στο στάδιο Καρλίνι, στη διάρκεια της οποίας εξευτελίζει μπροστά στα διεθνή ΜΜΕ τους επικεφαλής των ιταλικών αστυνομικών και δικαστικών αρχών, συνοδεύοντας τον Αρχηγό της Αστυνομίας και τον Εισαγγελέα της Γένοβας στο κέντρο του σταδίου και επιδεικνύοντάς τους αναλυτικά, μπροστά στις κάμερες, τον αμυντικό μας εξοπλισμό, αποδεικνύοντας, έτσι, σε όλο τον κόσμο ότι δεν παραβιάζουμε κανένα νόμο, αλλά αντιθέτως υπερασπιζόμαστε το κεκτημένο δικαίωμα του συνέρχεσθαι, της ελεύθερης κυκλοφορίας και έκφρασης των πολιτών.

Το απόγευμα διοργανώνεται η πρώτη διαδήλωση, αφιερωμένη στους μετανάστες χωρίς χαρτιά, τους χιλιάδες κολασμένους που καταφθάνουν στην Ευρώπη σπρωγμένοι από την

εξαθλίωση. 50.000 διαδηλωτές στους δρόμους. Μαζί μας στη διαδήλωση και ο Manu Chao. Στις 2.00 μμ, η Αστυνομία κλείνει το σιδηροδρομικό σταθμό Μπρίνιολε, όπου κατέφθναν δεκάδες τρένα από όλη τη χώρα και το εξωτερικό, ενώ ολόκληρη τη μέρα μπλοκάρει δεκάδες πούλμαν από Αυστρία, Τσεχία, Γερμανία κ.α. χώρες, στα βόρεια σύνορα της Ιταλίας. Το απόγευμα, μετά τη διαδήλωση, αναθερμαίνεται η στρατηγική της έντασης που το ιταλικό κράτος και παρακράτος έχουν καλλιεργήσει όλο το προηγούμενο διάστημα: Ανώνυμο τηλεφώνημα προειδοποιεί για βόμβα στο λιμάνι.

Λίγο πριν κατέβουμε στη διαδήλωση, φτάνουν τα νέα από την Ανκόνα: Τρία πούλμαν της Ελληνικής Επιτροπής, όλως τυχαίως τα πούλμαν που κουβαλούσαν τα περισσότερα από τα μέλη της Συντονιστικής μας Επιτροπής, μπλοκάρονται στο λιμάνι της Ανκόνα από τους carabinieri. Ενώ 141 σύντροφοι/σες μας περνούν έλεγχο διαβατηρίων στις 12.00 το μεσημέρι, ενάντια στις διατάξεις της Συνθήκης Σένγκεν περί κυκλοφορίας των πολιτών της Ε.Ε., τελικώς τούς απαγορεύεται να εισέλθουν σε ιταλικό έδαφος, με τη δικαιολογία ότι υπάρχει πιθανότητα να φέρουν μαζί τους παράνομο οπλισμό, κι ενώ όλα τα πούλμαν περνούν από εξαντλητικούς ελέγχους. Κι ενώ ο τότε εκπρόσωπος τύπου του ΥΠ.ΕΞ., κ. Μπεγλίτης, και ο τότε Εκπρόσωπος Τύπου της Κυβέρνησης Σημίτη, κ. Ρέππας, παριστάνουν ότι διαμαρτύρονται προς την ιταλική κυβέρνηση, αμέσως μετά τις διαδηλώσεις αποδεικνύεται ότι το ελληνικό ΥΠΕΞ και η ΕΛΑΣ είχαν συνδράμει τις ιταλικές Αρχές, αποστέλλοντας παράνομα τα προσωπικά δεδομένα Ελλήνων διαδηλωτών στις ιταλικές μυστικές υπηρεσίες. Οι σύντροφοι/σες μας αντιδρούν, καταλαμβάνουν τον καταπέλτη και το γκαράζ του "Blue Star 2" και αντιστέκονται με μόνο όπλο τα σώματά τους. Μετά από 5 ώρες καθιστικής διαμαρτυρίας, και παρά την παρουσία Ιταλών βουλευτών και της Ελληνίδας προξένου, απωθούνται μέσα στο πλοίο με όργιο αστυνομικής βίας: κόσμος σέρνεται στο γκαράζ από τα μαλλιά, ενώ οι γιατροί του πλοίου καλούνται να αντιμετωπίσουν μια εξάρθρωση ωμοπλάτης, ένα σπασμένο κεφάλι και 7 άλλους τραυματίες. Οι πρώτοι τραυματίες των κινητοποιήσεων ήταν Έλληνες/ίδες.

Κατασκηνώνουμε στο γήπεδο της Via dei Ciclamini. Βροχή, κρύο χειμωνιάτικο, λάσπη και ντους με παγωμένο νερό. Δεν φοβόμαστε, γιατί είμαστε εδώ με αποστολή και στόχο. Φτάνουν ευχάριστα νέα από τους απελαθέντες: Ο Ν.Κ, ο Π.Π και άλλοι σύντροφοί μας κατόρθωσαν να ξεφύγουν από τον κλοιό του πλοίου στην Ανκόνα, βγαίνοντας με ένα γκρουπ τουριστών και το πρωί θα φθάσουν στη Γενοβα με το τρένο.

Παρασκευή 20/7, η μέρα πολιορκίας της Συνόδου. Η Γένοβα αποκλεισμένη από παντού: Κλειστοί σιδηροδρομικοί σταθμοί, σταθμοί λεωφορείων και το αεροδρόμιο. Το κέντρο της πόλης, γύρω από το χώρο της Συνόδου, είναι φρούριο.

Χονδρικά, τέσσερις ήταν οι πρακτικές που ξεδιπλώθηκαν στους δρόμους της Γένοβας:

Η πρακτική της παραδοσιακής διαδήλωσης (αυστηρά περιφρουρημένα μπλοκ εργατικών συνδικάτων και κομμάτων, με παραδοσιακή εργατίστικη και αντιμπεριαλιστική συνθηματολογία). Την πρακτική αυτή ακολούθησε και το ΚΚΕ, που, κρατώντας "ασφαλή" τα μέλη του σε ξενοδοχεία του Μιλάνου, επισκέπτεται τη Γένοβα μόνο για λίγες ώρες και αργότερα, δια στόματος της κ. Παπαρήγα, χαρακτηρίζει το αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα ως "περιφερόμενο θίασο".

Η πρακτική της μη βίας, που εκφράστηκε ποικιλοτρόπως από πολλούς συλλογικούς δρώντες: από τις ΜΚΟ και τις Καθολικές Ενώσεις μέχρι το "ρόζ μπλοκ", που πολιόρκησε τη Σύνοδο με δράσεις μη βίαιες αλλά δυναμικές, με καλλιτεχνικά δρώμενα και συμβολικές

δράσεις μπροστά στα οδοφράγματα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ροζ μπλοκ δέχτηκε σφοδρότατη επίθεση με δακρυγόνα και κανόνια νερού, την ώρα που μέλη του επιχειρήσαν να σκαρφαλώσουν με σκοινιά πάνω στους σιδερένιους φράκτες της κόκκινης ζώνης.

Η πρακτική του black block, που επέλεξε, ως συνήθως, να ξεκινήσει την επίθεσή του ενάντι στην αστυνομία από τα νώτα του μπλοκ των αυτόνομων συνδικάτων βάσης, COBAS, που αριθμούσε 3000 διαδηλωτές, και να ξεδιπλώσει τη δράση του, παρά τα συμφωνηθέντα, και στους παράπλευρους δρόμους, όπου δρούσαν μπλοκ με άλλες κινηματικές πρακτικές.

Η πρακτική του μπλοκ της πολιτικής ανυπακοής, όπως αναλύθηκε πιο πριν. Από το στάδιο Καρλίνι ξεκινάμε 5000 άτομα με τελικό προορισμό τη Via Tolemaide, δρόμος τον οποίο θα καταλαμβάνουμε και μέσω του οποίου θα πολιορκούσαμε τη Σύνοδο. Οι λευκές στολές έχουν αντικατασταθεί με πολύχρωμο εξοπλισμό, μετά από απόφαση των Tutte Bianche, που με αυτό τον τρόπο δεν θέλουν να διαχωρίσουν τον εαυτό τους από τους/τις υπόλοιπους/ες ανυπάκουους/ες. Όταν φθάσαμε, ήμασταν ήδη υπερπολλαπλάσιοι/ες: Μπροστά, με τις τρίμετρες κινούμενες ασπίδες από πλέξι-γκλας και τον πληρέστερο αμυντικό εξοπλισμό, τέθηκαν οι Ιταλοί και πιο πίσω όλοι οι υπόλοιποι: Η Ελληνική Επιτροπή, νεολαίοι του Γαλλικού ΚΚ και άλλων αδελφών αριστερών οργανώσεων νεολαίας, το μπλόκ της τότε LCR (σήμερα NPA). Το μπλοκ της ανυπακοής δέχεται ανελέητες και αλλεπάλληλες επιθέσεις με δακρυγόνα για πάνω από 4 ώρες. Δεκάδες τραυματίες της πρώτης γραμμής μεταφέρονται στο φορτηγό των πρώτων βοηθειών και οι σειρές αναπλήρωσης, που στέκονται 5 μέτρα μακριά από τα πλέξι-γκλας, σπεύδουν να αντικαταστήσουν όποιον/α κουραστεί ή τραυματιστεί στις συγκρούσεις.

Στις 5.27 μμ, κι ενώ η καταστολή και οι συγκρούσεις έχουν ξεφύγει από κάθε έλεγχο και έχουν γενικευθεί στην πόλη, λόγω και της τακτικής του black block να κινηθεί ανεξέλεγκτα προς τους δρόμους που δρούσαν τα υπόλοιπα μπλοκς, πέφτει νεκρός στην Πλατεία Alimonda από πυροβολισμό αστυνομικού στο κεφάλι και στη συνέχεια ποδοπατείται από τζιπ των carabinieri, ο 23χρονος Κάρλο Τζουλιάνι.

Την επόμενη μέρα, το Σάββατο 21 Ιουλίου, 300.000 άνθρωποι σπεύδουν στους δρόμους της Γένοβας σε μια ανεπανάληπτη παγκόσμια κινητοποίηση που στρέφεται, λόγω των γεγονότων που προηγήθηκαν, πρωτίστως ενάντια στον τρόπο και τη φρίκη που έσπειρε το ιταλικό κράτος και παρακράτος.

Από αυτή τη στιγμή και πέρα ξεδιπλώνεται σε κάθε γωνιά της Γένοβας ένα από τα πιο σκοτεινά, πιο βρώμικα και πιο εφιαλτικά προμελετημένα κρατικά εγκλήματα που έχει συντελεστεί στην Ευρώπη μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο: Η διαδήλωση χτυπιέται με δεκάδες χιλιάδες δακρυγόνα, πολλά εκ των οποίων εκτοξεύονται στα κεφάλια μας από δεκάδες ελικόπτερα. Αργά το βράδυ του Σαββάτου οι carabinieri μαζί με παρακρατικούς φασίστες εισβάλλουν στο Media Center του Φόρουμ, στο σχολείο Diaz, κλέβουν όλους τους υπολογιστές, εκτοξεύουν μολότοφ και χτυπάνε ανελέητα ό,τι αναπνέει μέσα στο κτίριο. Ανάμεσα στους εκατοντάδες τραυματίες, πολλοί/ές εκ των οποίων οδηγούνται κατευθείαν στις φυλακές με ανοιγμένα κεφάλια, βρίσκονται και 93 ξένοι/ες διαδηλωτές/τριες.

Με την ολοκλήρωση των συγκλονιστικών εκείνων διαδηλώσεων, 500 διαδηλωτές/τριες αγνοούνται. Πολλοί εξ αυτών, Ιταλοί και ξένοι, οδηγούνται μυστικά ή φανερά στις Φυλακές Μπολζανέτο, όπου υποφέρουν βασανιστήρια και πρακτικές δημόσιου εξευτελισμού. Η δικαστική έρευνα αποκαλύπτει πολύ αργότερα ότι ο αρχίατρος των Φυλακών Μπολζανέτο “επισκέπτεται” τους τραυματίες στα κελιά τους κρατώντας περιστρόφο, αφού στο

παρελθόν είχε υπάρξει αρχηγικό στέλεχος φασιστικής οργάνωσης. Πολλοί συλληφθέντες δεν έχουν καταφέρει, ακόμη και σήμερα, δώδεκα χρόνια μετά, να ξεπεράσουν τα ψυχολογικά τραύματα που κληρονόμησαν εκείνες τις μέρες.

Για τη σφαγή στο Σχολείο Ντίαζ κρίνονται τελικώς ένοχοι 25 άνδρες της αστυνομίας, ενώ για τα εγκλήματα στο Μπολζανέτο καταδικάζονται 44 αστυνομικοί, άνδρες του ειδικού Σώματος των carabinieri και δεσμοφύλακες. Συνολικά, για τα γεγονότα της Γένοβας καταδικάστηκαν τουλάχιστον 100 άνδρες των διαφόρων κατασταλτικών Σωμάτων, οι περισσότεροι, όμως, εκ των οποίων "τιμωρήθηκαν" με εξοργιστικά μικρές ποινές. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα ο Αρχηγός της Αστυνομίας της Γένοβας, ο οποίος καταδικάστηκε μόλις σε 1 χρόνο και 4 μήνες φυλάκισης, ποινή που δεν εκτελέστηκε ποτέ.

Τι κρατάμε από τη Γένοβα;

Στη Γένοβα αισθανθήκαμε τον απόλυτο φόβο, αλλά και ένα απόλυτο αίσθημα απελευθέρωσης, χειραφέτησης και υπέρβασης των ίδιων μας των εαυτών. Ίσως εκείνες τις στιγμές, όπως αυτοκριτικά παραδέχτηκε αργότερα η ακτιβιστική ομάδα των Wu Ming, που συμμετείχε στο ρεύμα της πολιτικής ανυπακοής, να υποτιμήσαμε τη δύναμη του αντιπάλου και να υπερτιμήσαμε τις δυνάμεις μας. Ίσως στιγμιαία να θεωρήσαμε ότι μια συμβολική σύγκρουση με το αστικό κράτος -που επιτελέστηκε σε ένα συμβολικό πεδίο μάχης- ήταν πραγματική, συνολική σύγκρουση με τον πανίσχυρο αντίπαλο. Ίσως στιγμιαία να αφήσαμε στην άκρη τα όσα έγραψε ο Γκράμσι στα "Τετράδια της Φυλακής", ότι ο αγώνας για τη διάρρηξη της συναίνεσης -και άρα της ηγεμονίας- του αστικού μπλοκ δεν είναι μια κούρσα ταχύτητας, δεν είναι μια μάχη μιας μέρας, σε ένα δρόμο, αλλά αποτελεί μια αποστολή διάρκειας. Από την άλλη πλευρά, όμως, η Γένοβα και το αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα μάς θύμισαν κιόλας, με τον καλύτερο τρόπο, τις σκέψεις του Γκράμσι, ότι ο διαρκής αυτός αγώνας δεν στέκεται μόνο στην καταπολέμηση της οικονομικής υποταγής, δεν περιλαμβάνει μόνο το προλεταριάτο, αλλά απλώνεται σε κάθε χώρο και πεδίο που συσχετίζεται με το κράτος και όπου, μέσω της εδραίωσης της συναίνεσης, αναπαράγονται οι εξουσίες του: Στα σχολεία, στα ΜΜΕ και τους χώρους πολιτιστικής δημιουργίας, τα ρεφορμιστικά συνδικάτα, ακόμη και στις εκκλησίες ή τα γήπεδα.

Αλλά στη Γένοβα άλλαξε η ταυτότητά μας και σε επίπεδο κινηματικής πρακτικής: Μάθαμε ότι στην πρώτη γραμμή της πολιορκίας μπορούν να στέκονται με αξιώσεις γυναίκες και άνδρες ανεξαρτήτως μυικής μάζας, αρκεί το σχέδιο και η πρακτική να τους χωρά. Μάθαμε ότι στο δικό μας δρόμο και στη δική μας πρακτική δεν χωρά ο αβανγκαρντισμός και ο ακραίος ατομισμός. Μάθαμε ότι επαναστάτη δεν σε κάνει το στρατιωτικό χτύπημα των ποδιών στο δρόμο ή το πόσο μπάσα είναι η φωνή σου, ούτε το πόσες πολυσύλλαβες λέξεις μπορείς να χωρέσεις σε μια μακροπερίοδο, αλλά η ικανότητά σου να μετασχηματίζεις το φόβο του διπλανού σου σε ελπίδα, την αγωνία του σε συμμετοχή και μάλιστα σε επί ίσοις όροις συμμετοχή με όλους τους άλλους γύρω του.

Κάθε χρόνο τέτοιες μέρες, αρκετοί/ες από εμάς, από τους 1800 της Γένοβας, νιώθουμε παράξενα. Λες και -εκτός από το νου- αρνείται, για κάποιο παράξενο λόγο, να ξεχάσει και το σώμα. Στις 20/07/13 έκλεισαν 12 χρόνια από μια μέρα που σημάδεψε τη ζωή πολλών από εμάς. Χρέος μας, αλλά και των νεότερων, να μην ξεχάσουμε, ούτε τις μέρες της Γένοβας, ούτε τον Κάρλο. Να γινόμαστε όσο μπορούμε καλύτεροι/ες και χρησιμότεροι/ες ως αριστεροί/ες. Το χρωστάμε και σ' αυτόν και σ' εμάς τους ίδιους και τις ίδιες, που αναπνέαμε γοργά στη Via Tolemaide εκείνη την αλλόκοτη μα και συγκλονιστική μέρα.